

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Jitkou Zavřelovou v právní věci žalobce: **Y. S.**, zastoupený Organizací pro pomoc uprchlíkům, Kovářská 4, 190 00 Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 21. 9. 2011, čj. OAM-79/ZA-ZA06-PA03-2011, e. č. B000702

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 9. 2011, čj. OAM-79/ZA-ZA06-PA03-2011, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 21. 9. 2011, čj. OAM-79/ZA-ZA06-PA03-2011, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

Toto rozhodnutí žalobce napadá žalobou a požaduje rozhodnutí zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení. Tvrdí, že žalovaný nepostupoval v souladu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu v souvislosti

s ustanovením § 14a zákona o azylu. Žalovaný v této souvislosti porušil také § 50 odst. 2, 3, a 4 správního řádu. Žalovaný se nevypořádal dostatečně s otázkou hrozby skutečného nebezpečí mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalobci by v případě návratu do země původu hrozilo věznění z důvodu vyhnutí se základní vojenské službě. Žalovaný dospěl k závěru, že věznění takové osoby je trestem také v jiných státech, ve kterých je doposud základní vojenská služba povinná. Žalovaný však neposoudil, zda by podmínky věznění žalobce na Ukrajině nepředstavovaly skutečné nebezpečí mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, a to na pozadí dostupných informací o zemi původu. Zpráva Ministerstva zahraničí USA za rok 2010 přitom uvádí, že problémy s lidskými právy na Ukrajině zahrnovaly mimo jiné zprávy o hrubém zacházení policie a smrti osob ve vazbě, bití a mučení zajištěných a vězněných osob, krutými podmínkami ve věznicích a vazebních nařízeních, svévolnou a zdlouhavou předběžnou vazbou, a neefektivním a korupčním soudním systémem. Během roku 2010 Evropský soud pro lidská práva vydalo 11 rozhodnutí proti Ukrajině za porušení čl. 3 (nelidské a ponižující jednání). O mučení a špatném zacházení s vězni svědčí také další zprávy o zemi původu. Žalobce žalovanému rovněž vytkl, že nekonkretizoval rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, z nichž vycházel. Vedle toho žalobce obecně namítá také porušení § 12 písm. b) zákona o azylu a tvrdí, že splňuje podmínky pro udělení azylu. Tuto námitku však ve lhůtě stanovené soudem k odstranění vad žaloby nijak nekonkretizoval.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobní námitky nesprávně navozují dojem nedostatečného posouzení skutečného nebezpečí vážné újmy. Dne 11. 3. 2011 žalobce vlastnoručně podepsal prohlášení, že si je vědom možnosti dokládat do spisu materiály a písemnosti. Žalovaný ve správním řízení vycházel jak z výpovědí žalobce, tak z informací o bezpečnostní a politické situaci na Ukrajině, žalovaný přitom shromáždil dostatečné množství podkladů z různých zdrojů a postupoval tak zcela v souladu s § 50 správního řádu. Dne 19. 9. 2011 po pohovoru dostal žalobce možnost se s těmito informacemi seznámit a vyjádřit se k nim. Po seznámení se s uvedenými materiály žalobce vyjádřil obavy z možného uložení trestu po návratu do vlasti. V případě nesouhlasu s podklady měl žalobce možnost v rámci správního řízení předložit zprávy a informace, kterými by podpořil svá tvrzení či svůj nesouhlas. Jestliže tak neučinil, nelze to přičítat k tíži žalovanému, který postupoval v souladu se zákonem, neboť v době správního rozhodování vycházel z aktuální právní a skutkové situace. Žalovaný se zabýval obavami žalobce pro případ návratu do vlasti a zohlednil je i v odůvodnění rozhodnutí. Poukázal na možnost obrátit se v případě problémů (např. s pracovníky vojenských komisariátů) na policii, její nadřízené orgány, soudy, nevládní organizace, popř. na veřejného ochránce lidských práv. Ve správním řízení bylo zjištěno, že žalobce neměl žádné azylově relevantní či osobně specifické důvody se domnívat, že by v jeho případě docházelo v rámci výkonu vojenské služby k mimořádným excesům. Jeho obavy pramenily z obecného povědomí a zkušenosti jiných odvedených. Lze tudíž předpokládat, že zátěž, které by byl vystaven v důsledku výkonu vojenské služby, by byla srovnatelná se zátěží kladenou i na ostatní odvedené brance. Stejně tak v rámci hrozícího trestu za nenastoupení výkonu vojenské služby žalovaný neshledal důvody, které by nasvědčovaly existenci skutečného nebezpečí vážné újmy. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 1. 2010, čj. 129871/2010-LPTP, totiž plyne, že navzdory vysoké míře korupce zasahující ukrajinskou společnost lze v běžných případech s velkou pravděpodobností předpokládat postup dle platných ukrajinských zákonů.

Opírá-li žalobce námitku nedostatečného zjištění existence hrozby reálného nebezpečí o rozbor pojmu reálného nebezpečí (resp. skutečného nebezpečí) s odkazem na rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006 – 82, dospěl žalovaný k tomu, že právě s ohledem na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 1. 2010, čj. 129871/2010-LPTP, nemůže žalobce mít dobré důvody domnívat se, že nežádoucí následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. Vysoká míra pravděpodobnosti zde svědčí naopak zákonnému a spravedlivému postupu za předpokladu uplatnění stávající ukrajinské legislativy.

Žalovaný uzavřel, že nebylo možné dovodit, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozila vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Pokud se však obává nezákonných excesů v rámci kontaktu se státními orgány, má příležitost domáhat se ochrany a nápravy standardní zákonnou cestou u nadřízených, případně dalších výše jmenovaných institucí. Chybějící označení judikátu Evropského soudu pro lidská je konečně jen formálním nedostatkem odůvodnění, který není schopen zpochybnit zákonnost rozhodnutí.

Ze správního spisu vyplynuly tyto pro posouzení věci podstatné okolnosti skutečnosti: Žalobce o mezinárodní ochranu požádal dne 11. 3. 2011. Uvedl, že z Ukrajiny odešel v únoru 2004, aby nemusel nastoupit do armády s mladším ročníkem. Také měl problémy s matkou. Nyní se obává uvěznění z důvodu, že do armády nenastoupil. O tom, že jakmile se vrátí, bude po něm vyhlášeno pátrání, ví přes telefon od své matky. Při pohovorech hovořil o týchž důvodech. Svě odpovědnosti za vyhýbání se výkonu základní vojenské služby si je vědom, avšak uvěznění se bojí. Tutéž obavu žalobce zopakoval po seznámení se s podklady pro rozhodnutí.

Při jednání setrval jak žalobce, tak i žalovaný na svých stanoviscích.

Žalobce s ohledem na jeho konkretizující podání ze dne 2. 3. 2012 argumentuje pouze ve vztahu k výroku, kterým bylo rozhodnuto, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 14a zákona o azylu. Brojí tedy v zásadě proti posouzení doplňkové ochrany. Námitka proti neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu zůstává pouze v obecné rovině.

Po přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí dospěl soud k závěru, žaloba je důvodná. Žalovaný ve vztahu k výroku o neudělení mezinárodní ochrany podle § 14a zákona o azylu vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, což je třeba považovat za podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.].

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se přitom podle ustanovení § 14a odst. 2 citovaného zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c)

vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

V souzené věci žalobce tvrdí, že v případě návratu do země původu by mu hrozilo věznění, a to z důvodu vyhnutí se základní vojenské službě. Tuto obavu žalobce sdělil již v průběhu správního řízení. Není proto zcela přesný závěr žalobce učiněný v souvislosti s posuzováním možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a to, že žalobce své obavy z návratu do vlasti spojoval výhradně s obecnou neochotou nastoupit výkon základní vojenské služby.

Nicméně podstatnější v dané souvislosti je, zda si žalovaný ve vztahu k této otázce, tj. zda žalobce má dobré důvody se domnívat, že následek v podobě uvěznění může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho, opatřil dostatečné podklady ve smyslu § 3 správního řádu, tj. zda zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v potřebném rozsahu.

V tomto ohledu nejsou závěry žalovaného podloženy aktuálními informacemi o současné situaci na Ukrajině. Informace, ze které žalovaný vycházel při posuzování otázky možnosti udělení doplňkové ochrany, je z roku 2004, tedy zjevně z období, které není z hlediska úsudku o doplňkové ochraně právně relevantní, neboť rozhodl-li žalovaný o žádosti žalobce v září roku 2011, měl mít k dispozici informace mapující faktickou a právní situaci na Ukrajině k uvedenému datu.

Je třeba připomenout, že mezinárodní ochranu lze udělit formou azylu (§ 12 zákona o azylu) nebo doplňkové ochrany (§ 14a a § 14b zákona o azylu). Oba právní instituty se liší nejenom právní úpravou, ale i časovým hlediskem. Posuzování podmínek se totiž váže u každého z nich k jinému časovému období. Při rozhodování o azylu jsou podstatné skutečnosti v době podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kdežto při rozhodování o udělení doplňkové ochrany je rozhodující doba po případném návratu žadatele do vlasti.

Krajský soud nepřehlédl, že žalovaný ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu v žalobou napadeném rozhodnutí podrobně rozebral okolnosti odkladu a zproštění branné povinnosti, náhradní vojenské služby a postihu za nedostavení se k odvodu či nenastoupení základní vojenské služby. Vycházel přitom z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. 1. 2004, čj. 103338/2004-LP, z níž mj. plyne, že známé případy potrestání osob vyhýbajících se výkonu základní vojenské služby jsou velmi sporadické. Tento podklad však s ohledem na to, co bylo konstatováno shora nelze použít jako podklad pro úvahu o možnosti udělení doplňkové ochrany. Součástí správního spisu jsou i další (aktuálnější) zprávy o situaci na Ukrajině, nicméně žádná z nich neodpovídá na – v tomto řízení – stěžejní otázku, zda žalobci hrozí po návratu do země původu trest vězení či nikoli. Informace ze dne 29. 7. 2009, čj. 111193/2009-LPTP, toliko konstatuje, že postih za dezerci či vyhýbání se základní vojenské službě upravují ukrajinské zákony bez bližšího rozboru této úpravy. Vedle toho se ve zprávě uvádí, že byl zahájen přechod na profesionální

armádu a je proto otázkou, zda vůbec Ukrajina „odpírače“ vojenské služby v současné době trestá, případně jak přísnými tresty.

Za těchto okolností soud nepovažoval na nutné doplňovat dokazování způsobem, který žalobce požadoval v žalobě, tj. zjišťovat jaké jsou podmínky ve věznicích na Ukrajině a jaké je zacházení s tamními vězni. Tyto okolnosti budou relevantní až v okamžiku, kdy bude možné za použití tzv. testu přiměřené pravděpodobnosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006 – 82) konstatovat, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek podobě uvěznění nastane, bude nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane. Stejně tak až v tomto okamžiku bude možné zabývat se otázkou, zda žalobce může či nemůže využít ochrany svého státu.

Soud proto uzavírá, že žalovaný při svém rozhodování o možnosti udělení doplňkové ochrany vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, čímž porušil ustanovení § 3 správního řádu a zatížil tak řízení procesní vadou, která mohla mít vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí.

Obecně formulovaná námitka o porušení § 12 zákona o azylu vedle toho důvodná není. Jak již bylo poznamenáno shora, ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu žalovaný podrobně rozebral okolnosti odkladu a zproštění branné povinnosti, náhradní vojenské služby a postihu za nedostavení se k odvodu či nenastoupení základné vojenské služby. Shromáždil tedy dostatek podkladů k odpovídajícímu časovému období a z nich vyvodil závěry, které logickým způsobem odůvodnil. Nedůvodná je i námitka proti chybějící identifikaci použitých rozsudků Evropského osudního dvora. Jedná se pouze o drobný dílčí nedostatek odůvodnění, který nemůže mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti postupoval soud podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil. V souladu s ustanovením § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude na žalovaném, aby si pro rozhodnutí o azylu a doplňkové ochraně opatřil relevantní podklady, na jejichž základě bude možné objektivně posoudit situaci žalobce po případném návratu do země původu. Soud znovu připomíná, že pro řádné posouzení žádosti je nutné vycházet z podkladů, které budou postavení žalobce a případná nebezpečí hrozící mu v případě návratu do vlasti dokumentovat v odpovídajícím čase. Pro úplnost soud dodává, že právní názor v tomto rozsudku uvedený, je v dalším řízení pro správní orgán závazný.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalobci, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nepožadoval.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze 5. září 2012

Mgr. Jitka Zavřelová, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:

Vlasáková